

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ПЛАНУВАННЯ 2020

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ПЛАНУВАННЯ - 2020

методичні матеріали для керівників бібліотек

Харків 2019

УДК 02

П 37

Планування – 2020 : методичні матеріали для керівників бібліотек / Управління культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. обл. універс. наук. б-ка ; ред.-уклад. Г. В. Бакаєва. – Харків : ХОУНБ, 2019.

Видання містить методичні рекомендації щодо створення плану бібліотеки на 2020 рік.

Для бібліотечних фахівців.

Укладач:	Г.В. Бакаєва
Редактор:	Н.І. Шостко
Комп'ютерний набір:	Г.В. Бакаєва
Комп'ютерна верстка:	Г.В. Бакаєва
Відповідальний за випуск:	Н.І. Шостко

Які саме орієнтири були визначені цього разу та як відбуватиметься планування роботи бібліотек в Україні у 2020 році.

Треба розуміти, що план бібліотеки на 2020 рік може бути гнучким та повністю унікальним, в залежності від того, яким саме питанням було вирішено приділити найбільше уваги.

Щоб бібліотеки залишалися актуальними, мислення, планування та увага повинні перейти від книги, абонементу, запитів, до цілеспрямованого створення зв'язків зі спільнотою, щоб працювати, ставлячи себе на місце користувача, враховуючи усі різноманітні культурні, соціально-економічні та освітні аспекти спільноти.

Бібліотеки мають змінити орієнтацію: від створення колекцій на обслуговування користувачів.

Стати активним членом життя громади, мультимедійним, мультикультурним центром громади.

Успішна публічна бібліотека:

Визначає місію, орієнтуючись на інтереси реальних та потенційних користувачів.

Є рівноправним партнером соціальних служб та громадських організацій.

Є складовою зовнішнього соціуму. Шукає власну нішу в інфраструктурі регіону у відповідності до потреб спільноти.

Змінює підходи до обслуговування.

Розширює сферу впливу для залучення нових користувачів.

Серед важливих ділянок роботи бібліотекарів в 2020 році має зайняти правове інформування. Сучасна людина зобов'язана добре розбиратися в законах своєї країни, а завдання бібліотек допомогти їй у цьому.

Успішність країни багато в чому залежить від здоров'я нації. Щоб підтримувати його на належному рівні бібліотеки вносять свій вклад в інформуванні населення про важливість здорового способу життя.

Внесок бібліотек у профорієнтацію молоді важко переоцінити. Буде непогано, якщо бібліотеки приділять цьому напрямку ще більшу увагу.

Одне з центральних місць у роботі бібліотек займає формування екологічної культури, яка складається з відповідального відношення - до природи (екологія природи), - до себе як складової частини природи (екологія здоров'я), - до світу, що оточує нас, до живих істот навколо нас (екологія душі). **Екологія - слово складене з двох грецьких слів «oikos» – дім, батьківщина і «logos» - значення.**

«Нехай ми не зможемо врятувати усіх, кого б нам хотілося. Але ми зможемо врятувати набагато більше, ніж ті, хто навіть не намагається». (Пітер Скотт - засновник Всесвітнього фонду живої природи).

Рекомендуємо бібліотечним закладам розробити комплексні програми, проекти по екологічній культурі населення. Бажано, щоб усі бібліотеки перейшли від разових заходів до циклів заходів - це місячники, декади, тижні. **Бібліотеки мають в розпорядженні досить багаті інформаційні ресурси.**

Незмінною залишається одна із важливих функцій бібліотеки - **інформаційна**, суттю якої є поширення знань.

Перед тим як розробляється план роботи бібліотеки на 2020 рік, міжнародні організації та представники державної влади визначають основні орієнтири та важливі питання, яким цього року планується присвятити особливу увагу через їх важливість та актуальність. Деяким питанням приділятиметься більше уваги, а деяким – менше.

Дуже часто увага приділяється десятиріччям – особливим періодам - терміном у десять років, що присвячуються висвітленню певних проблем та їх вирішенню. Наприклад, ще у 2017 році було офіційно оголошено десятиріччя української мови, яке завершуватиметься у 2027 році. Протягом усього цього періоду будуть вживатися заходи з популяризації української мови не лише в Україні, а й в усьому світі.

Звісно, остаточний план роботи створюють працівники бібліотеки, а затверджується цей план керівництвом закладу.

Кожен рік має якесь своє певне значення. Деякі країни приурочують той чи інший рік до якихось важливих державних подій або до певних найбільш актуальних векторів розвитку. Проте є ще й міжнародні орієнтири, які є загальними для усіх держав світу. Зазвичай такі напрямки визначаються **Організацією Об'єднаних Націй**. Вони також нагадують про найбільш важливі проблеми сьогодення та спонукають до знаходження шляхів їх вирішення.

2020 рік оголошено роком науки про океан, роком африканського народу та роком енергетики для всіх в Україні й не тільки.

2020 – рік Європи в Україні

2018-2027 – Десятиріччя української мови

2020 – рік сімейних фермерських угідь

2020 – рік водних ресурсів «Водна для сталого розвитку».

Особливо це стосується України, адже в державі дуже часто спостерігається нераціональне використання водних ресурсів.

А ще в Україні високий ступінь забруднення місцевих вод.

Тож якщо хочеться покращень у всьому світі, то треба починати з себе, змінюючи навколишнє середовище на краще.

У музеї Біблії в Вашингтоні проголосили «2020 – Всесвітній Рік Слова Божого».

У 2020 році планується проведення перепису населення України.

Опубліковано резолюцію 40-ї сесії Генеральної конференції **ЮНЕСКО** від 07.11.2019 р. щодо пам'ятних дат 2020–2021 років, запропонованих країнами-членами організації, у святкуванні яких братиме участь ЮНЕСКО.

У 2020 році ЮНЕСКО братиме участь у святкуванні таких дат, як:

- 1150 років від дня народження вченого і філософа Сходу, теоретика музики Абу Насра Фарабі (Аль-Фарабі) (870–950)

- 700 років від дня народження таджицького поета Камола Худжандіт (1320–1401)
- 300 років від дня народження мислителя і письменника рабина Ілії бен Соломона Залмана, відомого як Віленський гаон (1720–1797)
- 250 років від дня народження німецького композитора і піаніста Людвіга ван Бетховена (16.12.1770–1827)
- 150 років від дня народження азербайджанського драматурга, режисера і громадського діяча Абдуррагіма бека Ахвердієва (17.05.1870–1933)
- 150 років від дня народження російського та французького письменника Івана Буніна (22.10.1870–1953)
- 150 років від дня народження білоруського та польського живописця, графіка, сценографа, педагога Фердинанда Рушица (10.12.1870–1936)
- 100 років від дня народження французького кінорежисера, сценариста і продюсера вірменського походження Анрі Вернея (справж. – Ашот Малакян) (15.10.1920–2002)
- 100 років від дня народження Кароля Войтили, Папи Римського Івана Павла II (18.05.1920–2005)
- 100 років від дня народження португальської виконавиці фаду, композиторки та акторки Амалії Родрігеш (01(або 23).07.1920–1999)
- 100 років з часу заснування Словацького національного театру (1920)

- 350 років від дня смерті чеського педагога Яна Амоса Коменського (1592–15.11.1670).

З іншими пам'ятними датами, які будуть відзначатися в 2020–2021 рр. за участі ЮНЕСКО, можна ознайомитися на сайті організації:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371424>

Зараз перед публічними бібліотеками постають задачі, що стосується збільшення відвідуваності та їх популярності й це треба обов'язково враховувати під час створення плану. Методи підвищення відвідуваності є різними. Рекомендується віддавати перевагу тим методам, які будуть найбільш ефективними, але при цьому не знижуватимуть загальний рівень закладу та його рейтинг. Наприклад, деякі бібліотеки вирішили регулярно влаштовувати різного роду конкурси та заходи, які спонукають не лише дітей, а й дорослих до отримання додаткових знань, що потім винагороджується. Також деякі бібліотеки вирішили попрацювати над своїм дизайном й видозмінили заклад не лише ззовні, а ще й всередині. Варто знати, що на загальне сприйняття бібліотеки та її помітність впливають навіть вивіски, листівки, тощо. Загалом можна використовувати стандартні прийоми збільшення відвідуваності, якими користуються різні ресторани, супермаркети, магазини одягу й не тільки. **Те, які саме методи обрати – залежить від керівництва бібліотеки та її особливостей.**

Можна стверджувати, що розробка цього плану – це свого роду творчий процес, який повинен приносити користь самій бібліотеці.

У 2020 РОЦІ МИ ВІДЗНАЧАТИМЕМО:

- 125 років з дня народження Максима Рильського – дуже відомого українського та радянського поета, перекладача та мовознавця. Рильський за роки свого життя випустив чимало збірок поезій та перекладів, а його твори вивчаються у школах й досі.
- Згадуючи про ювілеї письменників і поетів у 2020 році, треба не забувати, що також святкуватиметься ціле століття моменту народження Григорія Тютюнника – письменника, прозаїка та поета, який працював над відродженням національної словесності.
- Також у 2020 році відзначатиметься 160 років з дня народження відомого російського письменника Антона Чехова, який є одним з найвідоміших драматургів світу. Його твори перекладені більш ніж на сто мов та є популярними в усьому світі.
- 130 років з дня появи на світ Бориса Пастернака. Ця людина за свою діяльність була удостоєна Нобелівської премії у галузі літератури.
- У 2020 році відзначатиметься 215 років з дня народження Ганса Андерсена – всесвітньовідомого данського прозаїка та поета, який відомий своїми дитячими творами. Саме в день народження письменника у всьому світі святкується Міжнародний день дитячої книги.
- 120 років з моменту появи на світ Антуана де Сент-Екзюпері – французького письменника, поета, який був удостоєний титулу віконта. Письменник мав численні нагороди, а його твори вивчаються в начальних закладах усього світу.

Звісно, це далеко не всі літературні ювіляри. У 2020 році виановуватиметься набагато більше письменників, які б святкували свій черговий ювілей. Детальніше про кожного з них можна дізнатися за допомогою спеціального літературного календаря або пошукавши інформацію в Інтернеті.

КНИЖКОВІ ЮВІЛЕЇ

- 425 років з часу публікації всесвітньовідомої трагедії Шекспіра «Ромео та Джульєтта».
- 35 років від дати публікації книги «Пригоди барона Мюнхгаузена», написаної письменником Еріхом Распе.
- У 2020 році виповнюється 180 років з часу виходу у світ «Кобзаря» Т.Г. Шевченка.
- 170 років тому вперше було опубліковано роман «Життя Девіда Копперфільда, розказане ним самим», написаний Чарльзом Діккенсом.
- 155 років тому вперше видавництвами було опубліковано роман «Вершник без голови» Томаса Ріда.
- 150 років тому Жюль Верн опублікував один з найвідоміших творів сучасності – роман «20000 лє під водою».
- 140 тому світ вперше побачив роман Федора Достоєвського «Брати Карамазови».
- 130 років тому було опубліковано відомий твір «Портрет Доріана Грея», написаний Оскаром Уайльдом.

- 65 років тому був опублікований відомий та дуже популярний роман «Лоліта» Володимира Набокова.
- 55 років тому Микола Носов опублікував надзвичайно популярну дитячу книгу «Незнайко на Місяці».

Книжковою столицею світу 2020 року стане столиця Малайзії Куала-Лумпур. Про це повідомляється на офіційному сайті ЮНЕСКО. Зазначається, що це місто було обране через великий акцент на інклюзивній освіті, розвитку освіченого суспільства та доступному читанні для всіх верств населення міста.

ГРАНТИ. ЯК ОТРИМАТИ ГРАНТ.

Де шукати спонсорів і гранти?

Фонди:

- Elizabeth Greenshields Foundation – щорічно надає гранти молодим і талановитим художникам. Дата подачі заявки на стипендію необмежена.
- National Endowment for Democracy – фонд активно працює з ініціативами, які сприяють розвитку демократії, співпраці і активності різних верств населення. Заявки подають щоквартально.
- Німецький Фонд «Пам'ять, Відповідальність, Майбутнє» – приймає проекти на історичну тематику.
- Словацький фонд з підтримки місцевих заходів
- Міжнародний Вишеградський фонд – пріоритетні напрямки: співпраця в сфері культури; наукове співробітництво і наукові дослідження; освіта (семінари, літні школи); молодіжний обмін; транскордонне співробітництво Польща-Словаччина-Україна і Угорщина-Словаччина-Україна; просування туризму.
- Фонд Конрада Аденауера – напрямки роботи для співпраці: підтримка демократичного розвитку, побудова громадянського суспільства, ствердження вільних ЗМІ, консолідація демократичних інститутів.
- Фонд ім. Фрідріха Еберта – напрямки діяльності: міжнародне співробітництво і європейська інтеграція; демократизація та громадянське суспільство; трудові відносини і соціальний діалог.
- Фонд Фрідріха Науманна за Свободу – напрямки роботи для співпраці: демократична побудова і ефективна організація

політичних партій і їх молодіжних спілок; комунальна політика; інформація про ЄС та НАТО, діалог на тему правової держави; підтримка українських ЗМІ; підтримка економічних реформ.

- Фінський Фонд Місцевої співпраці
- Charles Stewart Mott Foundation
- Фонд Форда (США)
- Фонд МакАртурів
- Всесвітній Жіночий Фонд (Global Fund for Women)
- Корпорація Карнегі

Програми:

- Програма «Зміни в регіоні» – RITA – пріоритетні напрямки фінансування: системні зміни; соціальна політика та система освіти; розвиток місцевого самоврядування і місцевих громад; розвиток НУО, підприємництва; права людини; культурна спадщина; захист навколишнього середовища і т. д.
- Програма «Молодь в дії» – пріоритетні напрямки фінансування: європейська волонтерська служба; молодіжний обмін; тренінги та мережеві проекти. Європейці за мир - Програма, яка повинна спонукати школярів у віці від 14 до 21 року до критичного бачення історії і проблем сучасності; до транскордонного співробітництва з однолітками, до діалогу між поколіннями про війну і мир.

Посольства, які активно підтримують організації/проекти/ініціативи грантами:

- [Посольство Франції](#)
- [Посольство Канади](#)
- [Посольство США](#)
- [Програма малих грантів Посольства Польщі в Україні](#)
- [Проекти розвитку співробітництва та сприяння демократії](#)

[Посольства Литви в Україні](#)

Корисними для міжнародного партнерства і пошуку освітніх, фінансових можливостей будуть такі сайти:

- [Європейська комісія](#) – основна інформація представлена на мовах країн, які входять до ЄС; детальніша на робочих мовах ЄС: німецькою, англійською та французькою.
- [Рада Європи](#) – багато пріоритетів і фокусів роботи, зокрема демократія, права людини, гендерна рівність. На сайті завжди доступна інформація з пріоритетами у фінансуванні на рік - тому шукайте її і враховуйте при подачі заявок.
- [Програми підтримки та стипендії Гете-інституту](#)
- [Програма польсько-українських обмінів молоді,](#)

[Національний центр культури \(Польща\)](#)

- [Mladiinfo](#)
- [U.S.-Ukraine Foundation](#)
- [United Nations Global Compact](#)

Грантові заявки регулярно оновлюють на цих сайтах:

- gurt.org.ua
- biggggidea.com

- civicua.org
- theoryandpractice.ru/grants

РОЗРАХУНОК НОРМИ ТРИВАЛОСТІ РОБОЧОГО ЧАСУ НА 2020 РІК

Мінсоцполітики видало лист-роз'яснення від 03.08.2019 р. № б/н (далі – Лист) щодо розрахунку норм тривалості робочого часу на 2020 рік.

Бюджет робочого часу бібліотекаря на 2020 рік становить 2002 години (40 год. робочий тиждень).